

Forslag til ændret liturgi til søndagens højmesse – herunder også dåbsritualet.

Bevæggrunde:

Som præst på Fyn igennem 13 år har jeg selv været liturg til mange gudstjenester/højmesser. Desuden er jeg flittig kirkegænger de søndage, hvor jeg ikke selv holder gudstjeneste. Det er efterhånden blevet til fromesser og gudstjenester i 90 fynske kirker hos mange forskellige kollegaer.

Jeg holder selv meget af højmessens nuværende form og har lært at holde af en stor del af dens ordlyd efter mange år i branchen og finder mig i det hele taget godt til rette, men under mine egne og andres gudstjenester/fromesser/højmesser har jeg observeret følgende:

- Ind- og udgangsbønnen på vegne af hele menigheden fungerer som et appendix, som folk ikke bruger til egen bøn og refleksion, men snarere at måle, hvornår det hele begynder og slutter.
- Der er stort set intet korsvar fra menigheden. Det gælder både med alle de forskellige "Amen'er" og "Gud være lovet for sit glædelige budskab". Det er oftest udelukkende fra kirkesanger/kirkekor/én eller to meget kirkevante, så tanken med gudstjenesten som en samtale mellem præst og menighed er tit en illusion, hvad angår korsvar.
- På samme måde med hilsenen mellem præst og menighed, hvor kun kor/kirkesanger/enkelte kirkegængere hilser igen.
- Det skaber en stor tryghed for kirkefremmede, at det bliver italesat på en inkluderende måde, hvornår man skal rejse sig – og nogle gange også, hvornår man skal sætte sig igen. Det sidste viser sig særligt efter nadverindstiftelsen.
- Efter evangelielæsning og prædikenen fortsættes med endnu flere ord fra præsten. Selv om de nu er anderledes i form af kirkebøn, meddelelser og apostolsk velsignelse, så ville udlægningen af evangeliet være bedre tjent med at få lov til at stå alene.
- Kirkebønnen ville også være tjent med at ligge et andet sted i forløbet, så der igen var overskud til at lytte og bede med.
- Meddelelserne har ingen rolle at spille på en prædikestol, da de intet har at gøre med Guds ord eller henvendelse til ham i bøn. De bør ryge ned fra den ophøjede position.
- Den apostolske hilsen efter prædikenen er heller ikke umiddelbar forståelig. Det virker ulogisk at rejse sig og tilønske hinanden noget, det alene er præsten, der siger.
- Indledningen, nadverbøn og afsluttende kollekter til nadveren er alt for indforstået. Det er svært for folk at forstå, hvad de personligt skal bruge nadveren til ud fra de ord, der anvendes – også selv om de er smukke og meningsfulde, når man har læst Bibelen og forstår deres betydning og historik. Men det er en ekstremt lille del af befolkningen, der har gjort dette.
- Til sidst har jeg også lavet et forslag til ændret liturgi til dåben, hvis nuværende ordlyd ikke tydeliggør, hvad dåben indeholder for forældre/konfirmander/voksne, der skal døbes. Noget der også vil lette dåbssamtaler, når man gennemgår dåbsritualet sammen med forældrene/den, der ønsker at blive døbt.

Arbejdsmetode:

Jeg har taget udgangspunkt i den nuværende liturgi, som jeg har forsøgt at tynde ud i og gøre sproget mere forståeligt. I min optik følger det tankegangen omkring den lutherske kirkes fortsatte reformation, som har sit fokus på at gøre Guds ord levende blandt os alle – ikke kun de udvalgte få.

Mit fokus på et lettere forståeligt sprog skyldes desuden, at den positive respons, jeg får på mit eget arbejde, ofte lyder, at det, jeg siger, er til at forstå. Det er simpelthen afgørende for folks oplevelse af at gå i kirke, at de, hverken føler sig talt ned til eller talt hen over hovedet, men tiltalt med nutidige ord, der er til at fatte. Det giver folk en oplevelse af nærvær imellem præst og menighed. Og netop ordet "nærvær" er et af de ord, jeg også hører som meget positiv kritik fra folk.

Når jeg har valgt at arbejde alene med emnet, skyldes det, at jeg desværre oplever en faldende interesse hos menighedsrådsmedlemmer for at arbejde med liturgi og gudstjenesteforberedelse. "Det med kirken, er noget præsterne må klare", er svaret ofte. Noget der sagtens kunne bunde i den fremmedgørelse, jeg tænker, de ofte føler, når de mere eller mindre hyppigt deltager i gudstjenester/højmesser.

Det har jeg taget konsekvensen af og selv lavet et bud på en mere vedkommende gudstjeneste for dem, der tror, det ikke siger dem noget. Et bud, som forhåbentlig ikke skræmmer dem væk, som allerede holder af at komme og føler sig hjemme i sprogbruget og den nuværende form.

Kritik og argumentation:

Kritikere vil helt sikkert indvende, at jeg lefler for tidsåndens manglende evne til at fordybe sig og at kirken rum er et sted for det helt anderledes – herunder også det helt anderledes og nogle gange umiddelbart uforståelige sprog, som har sin styrke i langsomt at åbne mennesket op for det guddommelige.

De vil sikkert også sige, at resultatet bliver, at gudstjenesten slet ikke er en retmæssig kristen evangelisk luthersk gudstjeneste længere, fordi jeg med en ender med at smide barnet ud med badevandet, når jeg bortskærer kor-svar, paulinske hilsener og bibelske tekster i nadverindledningen etc.

Jeg vil dog argumentere for, at liturgi er menneskeskabt og dermed ikke hellig i sig selv. Men at jeg med en ivoende glæde for den nuværende liturgi og respekt for traditionen, i al ydmyghed forsøger at tage barnet op af badet og puste det fri for sæbebobler, så alle, ikke kun præsten og en særlig hellig, udvalgt skare, kan se og forstå og måske endda bekende sig til troen på, at dette barn i sandhed er sand Gud og sandt menneske.

Sognepræst Marie Holm
Næsby 26. marts 2021

Forslag til ændret liturgi ved søndagens højmesse – inkl. forslag til ændret dåbsliturgi:

Ringning

Præludium

Velkomst ved kirketjener: *"Fred være med jer!*

*Treenige Gud, tak fordi vi kan mødes
med den samme hilsen,
som Kristus hilste sine disciple med
den første påskesøndag.
Lad glæden blive lige så stor i os denne søndag,
hvor vi er kommet til dit hus
for at fejre livets sejr over døden.
Hør os nu, når vi beder under de ni bedeslag:
Himmelske Far, sænk dit rige ned til os,
Jesus Kristus, vær midt iblandt os,
Hellige Ånd, åbn vores ører og hjerter for troen".*

Bedeslag

Indgangssalme

Indledningskollekt. Intet menighedssvar. Kun præsten afslutter bønne med: *"Amen"*

Læsning fra GT: *"Jeg vil bede jer rejse jer, mens vi lytter til XX fra Det Gamle Testamente..."*
Enten intet menighedssvar. Kun præsten siger: *"Amen"*.
Eller præsten siger: *"Gud, hør os, når vi alle siger amen til dit ord"*.
Menighed og præst siger: *"Amen"*

Salme mellem læsningerne

Læsning fra NT: *"Jeg vil bede jer rejse jer, mens vi lytter til XX fra Det Nye Testamente..."*
Præsten læser og siger efterfølgende:
"Lad os blive stående og sige/synge højt i kor, hvad vi tror på":

Trosbekendelsen Siges eller synges og afsluttes med et fælles amen, der enten siges eller synges.

Salme før prædikenen

Evangelielæsning *"Jeg vil bede jer rejse jer, mens vi lytter til dagens glædelige budskab fra XX evangeliet..."*
Præsten læser og afslutter med selv at sige *"Amen"* eller
"Gud, hør os, når vi alle siger amen til dit ord".
Menigheden og præst siger: *"Amen"*

Prædiken

Prædikenen afsluttes af præsten med: *"Velsignede er de, som hører, hvad Gud siger og holder fast ved det. Amen"*.

Salme efter prædikenen

Alternative nadverritualer:

Indledning:

- a) Præsten siger: *"Kære brødre og søstre. Jesus Kristus siger: "Jeg er livets brød og "Jeg er det sande vintræ". I nadveren bliver de ord til virkelighed, når Jesus Kristus giver sin krop og sit blod til os i form af brød og vin. Kom med, når han inviterer os ind i fællesskabets cirkel, der er åben for alle på jorden og rækker ind i himlens evighed.*

b) Præsten siger vendt mod menigheden:

"Lad os række vores hjerter frem til Gud, så han kan fylde dem med sin hellige Ånd"

Og fortsætter mod alteret:

*"Treenige Gud, du, som var, som er og som kommer.
Tak, fordi du med Helligåndens kraft lader din søn, Jesus Kristus, komme til os nu
for at give sig selv til os i kød og blod
og vise os, hvem han i sandhed er.*

*Nådige Gud, du, som var, som er og som kommer
Tak, fordi du ved dit Ord lader verdens frelser, Jesus Kristus, komme til os nu
for at købe os fri fra døden med mønter*/stykker af brød *ved oblater
og rense os fra synd med dråber af vin/druesaft.*

*Evige Gud, du, som var, som er og som kommer
Tak, fordi du i din kærlighed lader vores bror, Jesus Kristus, komme til os nu
for at sidde som gæst og vært ved dette måltid
og rejse sig og gå sammen med os ud i livet.*

Menigheden synger:

(Mel: "O du Guds lam")

*"Gud, du er brød,
der bryder død.
Dit bord af korsets planke
blir' alles alterskranke.
Med englerøst
giv os din trøst!*

*Gud, du er saft
med nådens kraft
mod skam og skyld og synder.
I dig nyt liv begynder.
Af kærlighed
giv os din fred!"*

*Gud, du er vin
med nåden fin*

Nadverbøn:

*Vi takker dig, Jesus Kristus,
fordi du kommer til os nu
i brødets og vinens form
som krop og blod
og selv er tilstede hos os med din endeløse kærlighed.
Lad os altid huske dig og dit ord,
så vi i hjertet tager imod dig
mens vi spiser og drikker sammen med dig og vores næste.
Tag til gengæld imod vores bekendelser*

*og tilgiv os alt – selv det utilgivelige.
Frels os fra os selv og alt, der har magt over os
og giv os styrke til at leve frit i troen på dig
Lad håbet om at sidde med dig og vores kære ved himlens bord
spire og gro i os alle.
Gør kærlighed iblandt os levende,
så vi kan opleve glimt af det evige fællesskab,
hvor Gud en dag bliver alt i alle.*

Fadervor: Præsten siger: *"Og hør os nu, når vi vil bede Fadervor som bordbøn".*
Menigheden og præsten bønnen beder sammen. Og afslutter alle med et sagt *"Amen"*.

Indstiftelsesord: Præsten siger: *"Jeg vil bede jer rejse jer under indstiftelsesordene".*
De nuværende indstiftelsesord læses op eller
"Den aften Jesus blev svigtet, tog han et brød. Han takkede Gud for det og gav det til sine disciple, mens han sagde: Tag et stykke og spis det. Det er min krop og mit liv, som jeg giver til jer. Gentag dette og husk på mig. Efter måltidet tog han vinbægeret. Han takkede Gud for vinen og gav dem det, mens han sagde: "Drik alle af vinen. Det er mit blod, der tilgiver alt ondt i jer. Det er min pagt med jer. Gentag det og husk på mig".

Indbydelse og forklaring: Præsten siger: *"Nu er alle velkomne ved det bord, Jesus Kristus selv har dækket op for os.
Har man ikke lyst til at deltage, sætter man sig blot ned igen"*
(Evt. også: *"og kan i stedet nyde den smukke orgelmusik/korsang/lovsang".*)

Uddeling: Præsten siger ved uddelingen henholdsvis: *"Dette er min krop"* og *"Dette er mit blod"*.

Fredsønske: *"Jesus Kristus, som døde på korset,
og opstod til livet igen,
har nu givet jer/os sin krop og sit blod.
Med det har han tilgivet alle vores/jeres fejl
og givet os/jer ny styrke til at være menneske
og holde fast i troen på det evige liv.
"Gå bort med fred!"*

Afslutningskollekt

Præsten siger ved mod menigheden: *"Lad os alle bede".*

Vender sig mod alteret og fortsætter: *"Jesus Kristus.
Vi takker dig,
fordi du har siddet ved vores side under gudstjenesten,
er kommet til os i Bibelens ord
og givet dig selv til os under nadveren.
Du har mættet os med din krop og dit blod,
så vi er blevet ét med dig.
Tak fordi vi kan tømme vores tyngende rygsæk af skyld og skam
og lægge det alt sammen over på dig,
så vi kan gå opløftede og lettede herfra
med din velsignelse og nåde som ny næring.
Send os ud for selv at blive til dagligt brød for andre,
så vi med håb kan vente på dagen,
hvor du mætter alle i himlen og på jorden
og taknemmeligheden skal fylde evigheden ud".*

Aronitisk velsignelse

Udgangssalme

Meddelelser

Kirkebøn ved kirketjener: *Treenige Gud, tak for denne gudstjeneste.*

Hør vores sidste bøn, inden vi går hver til sit:

Vær nær hos alle syge og sørgende.

Hjælp alle, der tvivler og kæmper i livet.

Velsign din kirke her i XX og udover hele jorden.

Giv os lyst til at holde fast i dåbens og nadverens gaver,

blive ved med at lytte til Bibelens fortællinger,

og give troens frugter videre til andre,

så dit rige udbredes og vokser igennem os.

Send os ud i verden med din kærlighed,

så dit lys kan skinne for alle, der sidder i mørke og dødens skygge.

Hold din hånd over alle, der har Danmark som hjem og

vær med dem, der har magt til at bestemme over os alle.

Velsign vores konge/dronning (navn) og hele hans/hendes familie (navne)

og alle andre familier, så de og vi kan leve trygt sammen

og efter livet stå ansigt til ansigt med dig.

Amen”

Postludium

Dåbsritual:

Lovprisning og bøn: Præsten siger: *Gud, du, som er far til Jesus Kristus,*

Tak fordi du i sin store kærlighed til os

lod os blive genfødt som kristne i dåben,

så vi kan leve i håbet om det evige liv,

som vi har fået igennem Jesus Kristus opstandelse fra døden.

Vi beder dig, himmelske Far:

Tag imod dette/disse børn,

som vi bærer frem til døbefonten.

Gør dem til dine elskede børn

og pust Helligånden ind i barnets/børnenes hjerte/r

som du gjorde den dag Jesus blev døbt

og du kaldte ham din elskede søn.

Lad det/dem blive en del af det kristne fællesskab.

Hold det/dem i dine hænder på jorden som i himlen.

Ved dåb af voksne:

”Vi beder dig, himmelske Far:

Tak imod hende/ham/dem,

som har valgt at blive døbt i dag

Lad ham hende/ham/dem blive en del af det kristne fællesskab

Og hold ham/hende/dem i dine hænder på jorden som i himlen”.

Skriftlæsning:

Præsten siger:

*"Jeg vil bede jer rejse jer, mens vi lytter til,
hvad Jesus Kristus har sagt til os om dåben".*

Læsning af Matt. 28,18b-20

"Lad os blive stående, mens vi lytter til, hvad Jesus siger om børnene":

Læsning af Mark. 10,13-16

Ved dåb af børn:

*"Så vil vi nu hjælpe dette barn til Guds velsignelse ved at døbe det i Faderens
og Sønnens og Helligåndens navn"*

Ved dåb af voksne

*"Så vil vi nu hjælpe dig/jer til Guds velsignelse ved at døbe dig/jer i Faderens
og Sønnens og Helligåndens navn"*

Korstegnelse:

*Disse to kors tegnes foran dit ansigt og dit hjerte,
som et usynligt tegn på,
at du har Jesus Kristus med dig overalt
og du altid vil være del af hans*

Hvad er barnets navn? N.N.

Trosbekendelse og dåb

*"N.N. Forsager....Ja!
Tror du.....Ja!
Tror du..... Ja!
Tror du.....Ja!
Vil du døbes på denne tro? Ja!*

Dåbshandling

N.N. Jeg døber dig i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn".

Håndspålægelse

*"Med vand og Helligånd har vores og Jesus' himmelske Far
gjort dig til et nyt menneske i dåben.
Du har fået tilgivelse for alle synder
og givet dig tro på evigt liv.
Må Gud beskytte dig på dine jordiske veje
og lade døren til himlen stå åben for dig
fra nu af og til evig tid. Amen."*

Fadervor og fredsønske

Forældre og faddertiltale

*I forældre og faddere til dette barn/disse børn er nu vidner på,
at de er døbt med vand og Helligånd i den treenige Guds navn.
I forældre har sagt ja til dåbens gave på jeres barns/børns vegne
og derfor er det vigtigt, at I også fortæller dem om,
hvad der er sket her i kirken i dag, taler med det/dem om troen,
læser i Bibelen og beder sammen med barnet/børnene,
så det/de vokser op med viden om, at det/de er også er Guds barn/børn.
I, som er valgt særligt ud og har sagt ja til at være faddere
for dette barn/disse børn, må meget gerne tage del i opgaven med
at vise barnet/børnene den kristne vej i livet,
men først og fremmest skal det ske, hvis barnet/børnene mister sine forældre.
Tillykke med dåben og fred være med jer!*